

Beslutningsforslag nr. B 12. Fremsat den 31. oktober 1991 af Sonja Mikkelsen (S), Poul Andersen (S), Ole Vagn Christensen (S), Eva Fatum (S), Lotte Henriksen (S), Lissa Mathiasen (S), Erling Olsen (S), Nyrup Rasmussen (S), Løvig Simonsen (S) og Bjørn Westh (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om statslige styrelser, statsinstitutioners og teknologiske serviceinstitutioners erhvervsmæssige aktiviteter

Med henblik på at fremme den erhvervsmæssige nyttiggørelse af eksisterende viden og anden aktivitet i den statslige og den teknologiske servicesektor til fordel for det private erhvervs-livs produktudvikling og afsætning ikke mindst på eksportmarkeder pålægges regeringen at ændre retningslinierne for systemeksport og indtægtsdækket virksomhed efter følgende principper:

- 1.a) Den enkelte institution bestemmer selv, under hvilken form, herunder selskabsdannelser, et konkret erhvervsmæssigt engagement, herunder samarbejde med private virksomheder og andre offentlige institutioner, skal etableres.
  - b) De erhvervsmæssige aktiviteter skal være baseret på den enkelte institutions viden og anden aktivitet, der er en følge af institutionens ordinære opgaver, og de erhvervsmæssige aktiviteter må ikke stride imod Danmarks udenrigs- og handelspolitik.
  - c) De enkelte erhvervsmæssige aktiviteter skal hver for sig som minimum hvile i sig selv, således at både direkte og indirekte omkostninger dækkes, og således at ubillig konkurrence i forhold til private virksomheder og andre offentlige institutioner forhindres.
  - d) Indtægter, der er en følge af erhvervsmæssige aktiviteter, der er baseret på de her foreslåede principper, står til institutionens egen fulde disposition. Den eksisterende 10 pct.-afgift som følge af cirkulæret om indtægtsdækket virksomhed skal således afskaffes.
  - e) En institution kan maksimalt anvende 1 pct. af sit udgiftsbudget ifølge finansloven til erhvervsmæssige aktiviteter, dog maksimalt 10 mio. kr. Heri er ikke medregnet de erhvervsmæssige indtægter som følge af de her foreslåede principper og eventuelle lån opnået med lånegaranti, jf. punkt 3.
  - f) For de erhvervsmæssige aktiviteterets vedkommende skal der gives tilsvarende muligheder som dem, der gælder for private virksomheder i relation til erhvervs- og eksportfremmeordninger og lignende, herunder opnåelse af eksportkredit.
2. Med henblik på at øge evnen til at fremme en forretningsmæssig nyttiggørelse af den enkelte institutions viden og erfaring afsættes 30 mio. kr. årligt til følgende formål:
    - a) Uddannelse af ledere, mellemledere og medarbejdere, 10 mio. kr.
    - b) Informationsaktiviteter, 10 mio. kr.
    - c) Sekretariater, 10 mio. kr.
  3. Med henblik på at give de omfattede institutioner mulighed for at foretage investeringer til fremme af en erhvervsmæssig nyttiggørelse af den enkelte institutions viden og erfaring skal Industri- og Handelsstyrelsen kunne yde lånegarantier til institutioner, der optager lån i en periode i forbindelse med en erhvervsmæssig aktivitet, når de senere forventes at give institutionen en tilsvarende eller større indtægt. Den løbende aktuelle garantiforpligtelse kan højst udgøre 200 mio. kr.
  4. Reglerne udarbejdes efter ovenstående retningslinier og udsendes gældende fra

1. januar 1992 og erstatter derved cirkulære nr. 112 af 22. september 1988 om offentlige styrelsers deltagelse i eksportforretninger (systemeksport) og cirkulære nr. 113 ligeledes af 22. september 1988 om adgang til at udføre indtægtsdækket virksomhed.
5. Med henblik på at sikre en ligestilling imellem statslige og kommunale aktiviteter skal indenrigsministeren til afløsning af sin skrivelse af 22. september 1988 til kommuner og amtskommuner om kommuners og amtskommuners deltagelse i eksportforretninger efter de gældende statslige cirkulærer udsende en skrivelse, der giver kommuner og amtskommuner adgang til erhvervsmæssige aktiviteter efter samme retningslinier som beskrevet i nærværende beslutningsforslag.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Den offentlige sektor er en væsentlig del af den samlede servicesektor og er i sin virksomhed næsten udelukkende rettet mod hjemmemarkedet. Eksportkvoten kan opgøres til mindre end 1 pct.

Den private del af servicesektoren sælger på tilsvarende måde sine ydelser primært til det danske hjemmemarked. Eksportkvoten udgør for denne sektors vedkommende godt 10 pct., når man ser bort fra transport- og engrosvirksomhed.

Kan den offentlige sektor således blot nærme sig halvdelen af den private servicesektors eksportandel, vil det indebære op mod 3 mia. kr. om året i betalingsbalanceforbedring og 10 mia. kr. i forbedring af de offentlige budgetter, hvilket svarer til op mod 30.000 arbejdspladser om året.

Med dette beslutningsforslag lægges op til, at de forskelligartede statslige institutioner, herunder de teknologiske serviceinstitutioner, der er underlagt tilsvarende begrænsninger som de statslige, får en selvstændig kompetence inden for en afgrænset økonomisk ramme til at øge sine erhvervsmæssige aktiviteter med henblik på at øge den offentlige servicesektors eksport, en eksport, der i kraft af den private sektor ligeledes kan medvirke til at øge den private service- og vareeksport.

Det eksisterende systemeksportcirkulære sætter meget stærke begrænsninger for, hvad de offentlige institutioner i dag kan anvende i samarbejdet med private virksomheder om erhvervsmæssig nyttiggørelse af viden i den offentlige sektor, begrænsninger, der ikke gør det muligt hver gang at anvende den samarbejdsform, som er mest passende i den konkrete situation, hvilket indebærer risiko for, at muligheder ikke udnyttes alene på grund af de stive strukturkrav.

Desuden begrænses incitamentet yderligere af en 10 pct.-afgift til statskassen på indtægter, som opnås fra institutionernes indtægtsdækkede virksomhed.

Med beslutningsforslaget øges i stedet incitamentet til forretningsmæssig nyttiggørelse af viden og an-

den aktivitet i de offentlige institutioner, herunder samarbejde med private virksomheder. Det er forslagsstillernes opfattelse, at man med over 300.000 arbejdsløse ikke har råd til at lade være.

Som et yderligere incitament udstyres Industri- og Handelsstyrelsen med en række instrumenter, 30 mio. kr. om året og lånegarantimuligheder, med henblik på at få de af beslutningsforslaget omfattede institutioner til at yde en ekstra erhvervsmæssig indsats til gavn for hele landets økonomiske og beskæftigelsesmæssige situation.

Der var i 1988 optaget i alt 30 mio. kr. på finansloven fordelt med halvdelen til forundersøgelser/markedsføring og halvdelen til udvikling af systemer og serviceydelser. Heraf blev kun ca. 6,5 mio. kr. anvendt, idet regeringen herefter blokerede for anvendelse af de resterende ca. 23,5 mio. kr. Beløbet blev formelt fjernet med tillægsbevillingsloven for 1990.

Bl.a. af denne årsag og på grund af de stramme regelsæt for indtægtsdækket virksomhed og systemeksport har de erhvervsmæssige aktiviteter, herunder samarbejde med private virksomheder, der er gennemført eller igangsat i statsligt regi, været yderst begrænsede. Reelt er det kun Risø og Vejdirektoratet, der således kan udvise et større antal kontrakter om levering af knowhow af en vis økonomisk størrelse.

Beslutningsforslaget tager sigte på at øge de erhvervsmæssige aktiviteter ved at fjerne unødige begrænsninger og i stedet inspirere til øget aktivitet af erhvervsmæssig karakter.

Tilsvarende potentielle muligheder, som er skitseret for de statslige institutioner, eksisterer for kommuner og amtskommuner. Retningslinierne kan således for punkt 1's vedkommende med fordel for landets økonomi og beskæftigelsen udvides til også at være vejledende for kommuner og amtskommuner på tilsvarende måde, som indenrigsministeren i 1988 gjorde det for så vidt angår det eksisterende systemeksportcirkulære.

*Bemærkninger til forslagens enkelte punkter**Ad 1*

Det vil i langt de fleste tilfælde være naturligt med en eller flere private samarbejdspartnere. Forslaget sikrer med punkt a), at den enkelte institution selv kan tage stilling til, under hvilken form samarbejdet med private og andre offentlige parter etableres.

Med henblik på at begrænse en eventuel økonomisk risiko må det forudsættes:

- at den samarbejdsform vælges, der af de mulige giver institutionen mindst muligt økonomisk ansvar, og
- at ved deltagelse i privatretlige selskabsdannelser står institutionens økonomiske deltagelse i et rimeligt forhold til institutionens bidrag til det samlede koncept indhold og afsætning.

Det skal understreges, at disse forudsætninger ikke bør hindre, at den mest ideelle samarbejdsform i det konkrete tilfælde kan vælges.

Ved privatretlige selskabsdannelser bør en offentlig parts knowhow kunne indskydes som ansvarlig kapital, jf. f.eks. reglerne i aktieselskabsloven om apportindskud. Det skal dog understreges, at det bør tilstræbes, at der i sådanne sammenhænge ikke sker en videnmonopolisering af offentligt oparbejdet viden i et privatretligt selskab.

I det eksisterende systemeksporcirkulære er de mulige samarbejdsformer begrænsede til:

- underleverandørformen
- udlån af medarbejdere
- direkte salg til køber i udlandet (uden privat dansk samarbejdspartner).

Med dette beslutningsforslag ønsker forslagsstillerne at fjerne disse begrænsninger, således at f.eks. foreningsdannelser, netværk af forskellig art, aktieselskaber m.v. ligeledes kan vælges, alt efter hvilket behov det enkelte projekt har til den offentlige institutions medvirken.

Desuden vil udviklingskontraktformen kunne anvendes, hvilket også bør give mulighed for at trække på økonomisk bistand fra en ny udviklingsfond, som forslagsstillerne er parat til at fremsætte forslag om. Det er forslagsstillerne opfattelse, at der til en ny udviklingsfond skal knyttes et managementpanel, der kan yde ansøgere erhvervmæssig bistand og således også være til rådighed for de offentlige institutioner, der søger en sådan udviklingsfond.

I et bilag til forslaget er nævnt en række eksempler på eksisterende statslige erhvervmæssige aktiviteter. Desuden henvises til anmærkningerne til forslag til

finanslov for 1992, de enkelte institutioners underkonto 90, der vedrører indtægtsdækket virksomhed.

Ad c)

I et bilag til det nuværende cirkulære om indtægtsdækket virksomhed er angivet, hvordan en pris kan kalkuleres.

Denne vejledning kan opretholdes, men forslagsstillerne er opmærksomme på, at regeringen har nedsat et udvalg om udlicitering af offentlige drifts- og anlægsopgaver m.v. Det forventes, at udvalget vil fremkomme med nogle anbefalinger om, hvordan det offentliges omkostninger bør beregnes. Det vil være naturligt at inddrage disse anbefalinger i overvejelser om vejledningens fremtidige indhold, således at ubiligt konkurrence fortsat forhindres.

Ad d)

Indtægterne skal foruden at dække institutionens omkostninger bl.a. give institutionen mulighed for yderligere udviklingsaktiviteter, ansættelse af yderligere personale, lønmæssig matching af offentligt ansatte og privat ansatte med tilsvarende ansvar i fælles projekter, overskudsdeling samt investeringer i yderligere udvikling af erhvervmæssige aktiviteter.

Der skal således ikke opretholdes en automatisk betaling til statskassen, jf. den eksisterende 10 pct.-afgift på indtægtsdækket virksomhed.

Ad e)

Med dette punkt ønsker forslagsstillerne at begrænse omfanget af den økonomiske deltagelse for den enkelte institution, således at eventuelle tab vil være overskuelige. Da nogle styrelser og institutioner har meget store udgiftsbudgetter, er der ikke alene angivet en maksimal deltagelse på 1 pct., men tillige angivet en maksimal ramme på 10 mio. kr.

Ad f)

Det sikres med dette punkt, at projekter, der har offentlige institutioner som deltagere, ikke stilles ulige med andre projekter, der alene har private parter, når der uddeles støtte og garantier fra de forskellige erhvervsfremmeordninger.

Ad 2

Der afsættes i alt 30 mio. kr. årligt til fremme af initiativer i statens styrelser og institutioner. Pengene anvendes til 3 formål:

Ad a)

Uddannelse af ledere og mellemledere vil være et væsentligt element i bestræbelserne på at fremme erhvervmæssige aktiviteter i den statslige sektor.

Uddannelsestilbudene skal bl.a. øge forståelsen for de mulige erhvervmæssige værdier af de enkelte institutioners viden og andre aktiviteter samt gøre ledere og mellemledere i stand til at gennemføre det nødvendige strategiske udviklingsarbejde til sikring af medarbejdernes positive medvirken.

Desuden skal der tilbydes uddannelse til medarbejdere, der på forskellig måde involveres i udvikling og gennemførelse af de erhvervmæssige aktiviteter, herunder i samarbejde med private virksomheder.

Uddannelsesaktiviteterne iværksættes af Industri- og Handelsstyrelsen inden for en ramme af 10 mio. kr. årligt.

Ad b)

Styrelser og institutioner kan søge om tilskud til konkrete, direkte informationsaktiviteter over for potentielle samarbejdspartnere om samarbejdsmuligheder om erhvervmæssige aktiviteter, f.eks. til styrelsens udvikling af det erhvervmæssige grundlag, etablering af kontaktorganer med relevante virksomheder og institutioner samt anden forberedelse. Industri- og Handelsstyrelsen bevilger efter ansøgning og kan disponere over op til 10 mio. kr. årligt til formålet.

Ad c)

Institutioner med faglige områder, der har viden eller anden aktivitet af særlig eksportmæssig relevans og af et vist omfang, kan herved søge om tilskud hos

Industri- og Handelsstyrelsen til oprettelse og drift af et sekretariat med henblik på at opnå erfaring med aftaleindgåelse, formidling, afsætning og lignende. Industri- og Handelsstyrelsen kan til formålet anvende 10 mio. kr. årligt, og det enkelte sekretariat kan højst opnå bevilling for en 3-årig driftsperiode med mulighed for forlængelse med yderligere én 3-årig periode.

Ad 3

Som udgangspunkt har de af beslutningsforslaget omfattede institutioner ikke mulighed for at lånefinansiere aktiviteter. Med dette element ønsker forslagsstillerne at undtage de erhvervmæssige aktiviteter fra denne begrænsning, dog således at lånebehov skal forelægges Industri- og Handelsstyrelsen med henblik på at opnå garanti for låneforholdet. Lånene optages på det almindelige private lånemarked.

Ad 4 og 5

De omtalte cirkulærer og skrivelsen er optaget som bilag til beslutningsforslaget.

Finansiering

Til formålene beskrevet under punkt 2 skal der finansieres 30 mio. kr., hvortil kommer, hvad der vurderes som det årlige tab ved lånegarantiordningen beskrevet i punkt 3.

Vurderes dette pessimistisk til 10 pct. årligt af den maksimale ramme, dvs. 20 mio. kr., skal der i alt finansieres 50 mio. kr. årligt.

Finansieringen af de i alt 50 mio. kr. årligt vil blive anvist i sammenhæng med Finanslov 92.

Skrivelse om kommuners og amtskommuners deltagelse i eksportforretninger

(Til samtlige kommunalbestyrelser, amtsråd og tilsynsråd)

Industriministeriets cirkulære om systemeksport

Med henblik på at fremme den samlede danske eksport har Industriministeriet den 22. september 1988 udsendt vedlagte cirkulære om offentlige styrelers deltagelse i eksportforretninger (systemeksport), jf. tillige det ligeledes vedlagte cirkulære af samme dato fra Finansministeriet om adgangen til at udføre indtægtsdækket virksomhed. Cirkulæret retter sig umiddelbart til statslige myndigheder og fastlægger de nærmere regler for disses deltagelse i eksportvirksomhed. Cirkulæret afløser Industriministeriets cirkulære af 20. marts 1985 vedrørende offentlige styrelers deltagelse i eksportforretninger. I forhold til dette cirkulære er der sket en vis udvidelse i de statslige myndigheders adgang til at deltage i eksportforretninger.

I det tidligere cirkulære var der en henstilling til kommuner og amtskommuner om ved deltagelse i eksportforretninger at følge cirkulærets regler med henblik på at sikre, »at kommuners og amtskommuners eksportaktiviteter ikke strider imod Danmarks erhvervs- og handelspolitik, ikke påfører erhvervene konkurrence og ikke kolliderer med det generelle eksportfremmearbejde og planlægningen heraf.«

Disse hensyn må fortsat betragtes som væsentlige i forbindelse med kommuners og amtskommuners deltagelse i eksportforretninger. Indenrigsministeriet skal derfor henstille, at kommuner og amtskommuner, herunder kommunale fællesskaber, følger reglerne i Industriministeriets og Finansministeriets cirkulære, for så vidt de efter deres indhold kan finde anvendelse på kommunale forhold.

Økonomisk støtte

Industri- og Handelsstyrelsen kan efter reglerne i Industriministeriets cirkulære, §§ 12 og

13, yde støtte til offentlige styrelers eksportarbejde og til produktudvikling med henblik på eksport. Folketingets Finansudvalg har tiltrådt, at kommuner og amtskommuner på linje med statslige myndigheder vil kunne søge andel i disse midler. Det vil i givet fald være et vilkår for tildeling af støtte, at cirkulærets bestemmelser følges.

Anmeldelse af eksportvirksomhed

Som led i vurderingen af den mest hensigtsmæssige tilrettelæggelse af offentlige styrelers deltagelse i eksportforretninger, herunder tilrettelæggelse af eventuelle støtteordninger, indsamler Industriministeriet løbende statistiske oplysninger om det offentliges eksportvirksomhed. Det må tillægges stor betydning, at denne statistik også omfatter den kommunale sektors eksport. Indenrigsministeriet skal derfor henstille til kommuner og amtskommuner, at oplysninger om eventuel eksportvirksomhed indsendes til Industri- og Handelsstyrelsen, også selv om der ikke søges om tilskud fra de nævnte støtteordninger. Det samme gælder den forudgående orientering om påtænkte eksportforretninger, jf. cirkulærets § 7.

Man skal henlede opmærksomheden på, at Industri- og Handelsstyrelsen og Udenrigstjenesten gerne bistår kommuner og amtskommuner med rådgivning i forbindelse med eksportforretninger.

Almindelige kommunalretlige regler om kommunal virksomhed

Det understreges, at cirkulæret ikke indebærer nogen ændring af de rammer, som efter almindelige kommunalretlige regler gælder for kommunal deltagelse i handels- og produktionsvirksomhed.

I den forbindelse skal Indenrigsministeriet bemærke, at kommuner som udgangspunkt ikke lovligt kan beskæftige sig med almindelig handels- og produktionsvirksomhed, medmindre der foreligger særlig lovhjemmel. Dette udgangspunkt modificeres efter de kommunalretlige regler på forskellig måde. Modifikationen kan oversigtligt resumeres således:

Kommunerne kan lovligt producere til eget brug, samt afsætte biprodukter, der opstår som en naturlig følge af varetagelsen af i øvrigt lovlig kommunale opgaver, såfremt afsætningen kan ske på en økonomisk forsvarlig måde. Kommunerne kan endvidere varetage en række traditionelt bestemte opgaver på forsyningsområdet. Endelig kan kommunerne i en vis – begrænset – udstrækning udføre opgaver som accessorisk virksomhed, dvs. en virksomhed, der i princippet ikke er en lovlig kommunal opgave, men som knytter sig naturligt og tæt til en i øvrigt lovlig kommunal opgave på en sådan

måde, at det ville forekomme urimeligt, at kommunen ikke kunne påtage sig opgaven.

Opsamlet viden (knowhow) kan betragtes som et biprodukt, som en kommune lovligt vil kunne sælge. I forbindelse med salg af biprodukter, herunder knowhow, vil det være lovligt at foretage en forarbejdning og udføre et salgsarbejde med henblik på en økonomisk forsvarlig afsætning. Det vil dog ikke være lovligt, at biproduktet forarbejdes så meget, at det kun udgør en mindre del af det nye forarbejdede produkt. Tilsvarende må salgsarbejdet ikke være så omfattende, at det får karakter af en ny selvstændig virksomhed.

Det skal understreges, at udnyttelsen af biprodukter kun kan ske, såfremt det er økonomisk forsvarligt for kommunen. Kommunen skal derfor have alle sine omkostninger ved forarbejdning og salgsarbejde dækket, og det vil ikke med det formål at fremme afsætningen være lovligt for kommuner at yde tilskud til denne virksomhed.

Indenrigsministeriet, den 22. september 1988

Med venlig hilsen

THOR PEDERSEN

/ Kåre Stevns

Bilag 2

Industriministeriets cirkulære af 22. september 1988

Cirkulære om offentlige styrelses deltagelse i eksportforretninger

(Systemeksport)

§ 1. Med henblik på at fremme den samlede danske eksport kan offentlige styrelser, herunder indtægtsdækkede virksomheder, deltage i eksportforretninger.

Stk. 2. I skrivelse af 22. september til kommuner og amtskommuner har Indenrigsministeriet henstillet, at cirkulærets regler i videst muligt omfang finder anvendelse inden for den kommunale sektor.

Stk. 3. Indenrigsministeriets skrivelse er optrykt som bilag til nærværende cirkulære.

§ 2. Deltagelse i eksportforretninger kan kun finde sted med henblik på eksport af viden, systemer eller tjenesteydelser, som ligger inden for eller i umiddelbar forlængelse af styrelsens ordinære og primære opgaver.

Stk. 2. Deltagelsen forudsætter, at styrelsens primære opgaver fortsat varetages på forsvarlig vis.

§ 3. En styrelses eksport kan finde sted ved:

- 1) Eksport på underleverandørvilkår gennem danske virksomheder.
- 2) Udlån af medarbejdere til danske eller udenlandske virksomheder eller myndigheder.
- 3) Direkte eksport til offentlige eller private købere i udlandet, forudsat at eventuelle private eksportører ikke påføres ubillig konkurrence derved.

Stk. 2. Medarbejdere, der udlånes, bevarer deres løn- og pensionsmæssige stilling i udlansperioden.

§ 4. Eksport fra det offentlige må ikke påføre

danske virksomheder ubillig konkurrence og må ikke give enkelte danske virksomheder en urimelig fortrinsstilling. Industri- og Handelsstyrelsen behandler eventuelle klager fra danske virksomheder vedrørende offentlige styrelses overholdelse af bestemmelserne i §§ 2, 3 og 5. Princielle spørgsmål vedrørende de i §§ 2, 3 og 5 fastlagte vilkår for systemeksport forelægges Samarbejdskomiteen for Systemeksport til udtalelse.

Stk. 2. Industri- og Handelsstyrelsens afgørelser i klagesager kan kræves indbragt for vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra Samarbejdskomiteen.

Stk. 3. Samarbejdskomiteen består af repræsentanter for Industriministeriet, Finansministeriet, Udenrigsministeriet, Industrirådet og Arkitekt-Ingeniørrådet. Industriministeren udpeger Komiteens formand blandt medlemmerne. Komiteens sekretariatsforretninger varetages af Industri- og Handelsstyrelsen.

§ 5. Priskalkulationer i forbindelse med deltagelse i systemeksport skal være i overensstemmelse med anvisningerne i Finansministeriets regler vedrørende indtægtsdækket virksomhed. De fastsatte priser skal give dækning for samtlige direkte såvel som indirekte omkostninger.

Stk. 2. Offentlige styrelser, der gennem deres virksomhed opnår viden om konkrete forhold i private virksomheder, må i almindelighed ikke videregive denne viden til andre eller anvende den kommercielt uden de pågældende virksomheders samtykke.

§ 6. De styrelser, der har hjemmel til at udfø-

re indtægtsdækket virksomhed, optager indtægter og udgifter samt personaleforbrug på budgettet og regnskabet for denne virksomhed, jf. Finansministeriets regler vedrørende indtægtsdækket virksomhed. De styrelser, der ikke har hjemmel til at udføre indtægtsdækket virksomhed på tidspunktet for eksportkontraktens indgåelse, optager indtægter og udgifter samt personaleforbrug på styrelsens almindelige budget og regnskab med hjemmel i tekstanmærkning til finansloven under Industriministeriet. Der kan disponeres over disse eksportindtægter på samme måde som over indtægter indtjent under indtægtsdækket virksomhed.

Stk. 2. Styrelserne skal føre særskilt internt regnskab og budget over eksportvirksomheden og aktiviteter til forberedelse heraf.

§ 7. Styrelserne må, før de indgår eksportkontrakter, sikre sig, at den påtænkte eksport ikke strider mod Danmarks udenrigs- og handelspolitik, planlagte eksportfremstød m.v., og at der anvendes en hensigtsmæssig og forsvarlig kontraktudformning. Styrelserne bør derfor tidligst muligt orientere Industri- og Handelsstyrelsen og Udenrigsministeriet om påtænkte eksportforretninger. Udenrigsministeriet vil orientere de interesserede styrelser om internationale forhold af betydning for deres eksportvirksomhed og om den bistand, som udenrigstjenesten kan yde.

§ 8. Kopi af indgåede eksportkontrakter skal snarest muligt og senest 10 dage efter kontraktindgåelsen indsendes til Industri- og Handelsstyrelsen, som kan påtale en eventuel urimelig fortrinsstilling for bestemte virksomheder, som måtte følge af kontrakten.

§ 9. Industri- og Handelsstyrelsen fører register over de i henhold til § 8 indberettede eks-

portkontrakter og indkalder derudover nødvendige oplysninger fra de enkelte styrelser.

§ 10. Industri- og Handelsstyrelsen yder og formidler – bl.a. med baggrund i arbejdet i Samarbejdskomiteen – rådgivning om eksportspørgsmål til styrelserne og rådgiver om mulighederne for eksport-samvirke.

§ 11. Med henblik på den løbende vurdering af udviklingen på systemeksportområdet orienterer Industri- og Handelsstyrelsen Samarbejdskomiteen for Systemeksport om styrelsernes indberetninger om indgåede kontrakter. Generelle og statistiske oplysninger om udviklingen i systemeksporten optages i Industri- og Handelsstyrelsens årsberetning.

§ 12. Industri- og Handelsstyrelsen kan yde støtte til offentlige styrelser til forundersøgelser og markedsføring, så vidt muligt efter tilsvarende regler som gælder for tilskud til private virksomheder under eksportfremmeordningen, herunder reglerne om betinget tilbagebetaling.

§ 13. Industri- og Handelsstyrelsen kan yde lån og tilskud til offentlige styrelser til udvikling af systemer og serviceydelser til eksport. Medfinansieringen sker ved ydelse af lån eller tilskud med betinget tilbagebetalingspligt på vilkår, der så vidt muligt svarer til vilkårene for tilsvarende ydelser til private virksomheder.

§ 14. Offentlige styrelser kan på samme vilkår som private virksomheder forsikre sig hos Eksportkreditrådet mod de risici, der er forbundet med betalingen for deres eksport.

§ 15. Dette cirkulære træder i kraft den 1. oktober 1988. Samtidig ophæves Industriministeriets cirkulære af 20. marts 1985 vedrørende offentlige styrelses deltagelse i eksportforretninger.

Industriministeriet, den 22. september 1988

NILS WILHJELM

/ H. Boesgaard

Cirkulære om adgangen til at udføre indtægtsdækket virksomhed

Forudsætninger for oprettelse af indtægtsdækket virksomhed

§ 1. Statsinstitutioner og selvejende institutioner, som modtager statsligt driftstilskud på mindst 50 pct. af driftsudgifterne, kan opnå hjemmel til at udføre indtægtsdækket virksomhed.

Stk. 2. Hjemmel til at udføre indtægtsdækket virksomhed opnås ved bevillingslov.

§ 2. For indtægtsdækket virksomhed gælder som udgangspunkt de samme budget- og bevillingsregler som for andre statslige aktiviteter, dog med de nedenfor beskrevne undtagelser.

§ 3. Indtægtsdækket virksomhed kan kun oprettes og drives på aktivitetsområder, der er naturlige udløbere af institutionens ordinære og primære aktivitet.

Stk. 2. Udgifter og indtægter ved den produktion af varer eller tjenesteydelser, der udføres som indtægtsdækket virksomhed, skal kunne adskilles fra institutionens øvrige aktivitet.

Stk. 3. Den indtægtsdækkede virksomheds aftagere må ikke være forpligtet til at købe de pågældende varer eller tjenesteydelser. Der må ikke diskrimineres mellem købere.

§ 4. Den indtægtsdækkede virksomhed henhører under institutionens ansvarlige ledelse.

Regler for prisfastsættelsen

§ 5. Prisen for den enkelte vare eller tjenesteydelse fastsættes således, at den indtægtsdækkede virksomhed opnår dækning for de langsigtede gennemsnitsomkostninger ved produktionen, og således at der ikke sker ubillig konkurrence over for evt. private eller offentlige konkurrenter.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af priser skal der opnås dækning for de direkte omkostninger, som f.eks. løn incl. pensionsbidrag og andre løndelev samt over- og merarbejde, tjenesterejser, materialer og specielt anskaffet apparatur.

Stk. 3. Endvidere skal der opnås dækning for de indirekte omkostninger såsom indirekte lønomkostninger og produktionens andel af fællesomkostninger til f.eks. ledelse, administration, husleje, udstyr, udvikling m.v.

Stk. 4. Endelig skal der opnås dækning for de indirekte omkostninger, som ikke direkte fremgår af institutionens budget og regnskab, f.eks. pensionsforpligtelser, forrentning af driftskapital, forrentning og afskrivning af anlægsværdier, beregnede omkostninger til lokaler, der er stillet gratis til rådighed for institutionen m.v.

Stk. 5. En nærmere beskrivelse af de elementer, der bør ligge til grund for prisfastsættelsen, er indeholdt i vedhæftede vejledning.

§ 6. Såfremt den indtægtsdækkede virksomhed har monopol eller befinder sig i en monopollignende situation, udgør den pris, der sikrer dækning af de langsigtede gennemsnitsomkostninger, samtidig et maksimum for prisfastsættelsen på den pågældende vare eller tjenesteydelse, når afsætningen sker i Danmark, jf. § 24.

Regler for disponeringen

§ 7. Den indtægtsdækkede virksomhed kan oppebære driftsindtægter og afholde driftsudgifter, anlægsudgifter og udgifter til ejendoms-køb. Der kan ikke erhverves finansielle aktiver. Eventuelle renteindtægter og -udgifter optages på sædvanlig måde under § 3. Rentekonto.

Stk. 2. Den indtægtsdækkede virksomhed kan tillige oppebære indtægter og afholde ud-

gifter vedrørende aktiviteter, der finansieres af programbevillinger, gaver og licens/royalties eller af tilskud fra fonde eller organisationer. Sådanne aktiviteter er undtaget fra reglerne om ikke-disponibel andel af omsætningen, jf. § 16, stk. 2. Der skal ved sådanne aktiviteter opnås dækning for de langsigtede omkostninger, jf. § 5, bortset fra de i § 5, stk. 4, nævnte omkostninger.

Stk. 3. Ved indtægtsdækket virksomhed kan der løbende afholdes udgifter svarende til aktivitetsniveauet og de disponible indtægter, jf. dog § 18.

§ 8. I tilfælde, hvor der produceres varer eller tjenesteydelser efter ordre, kan der ydes kredit med betalingen efter sædvanlige vilkår for den pågældende branche, dog højst i 12 mdr. fra leverancens begyndelse. Såfremt leverancen ikke er afsluttet i løbet af 12 mdr., må der udskrives delfaktura på den gennemførte del af produktionen.

§ 9. Indtægtsdækket virksomhed er omfattet af statens selvforsikringsordning. Da forsikring inden for kontraktsforhold ikke er omfattet af selvforsikringsordningen, kan der tegnes de sædvanlige forsikringer for de pågældende kontraktsforhold.

§ 10. Institutionen skal føre særskilte interne budgetter og løbende regnskaber for de enkelte aktiviteter.

§ 11. Indtægtsdækket virksomhed er ikke omfattet af budgetteringsrammer eller lønsumsrammer, men alene af totalrammer.

Stk. 2. Under driftsudgiftsbevillingen er der ingen begrænsning i adgangen til at overføre midler mellem lønudgifter og øvrige driftsudgifter.

Regler for personaleforbruget

§ 12. til indtægtsdækket virksomhed, herunder aktiviteter efter § 7, stk. 2, må der kun ansættes personale i et sådant omfang, at udgifterne hertil vil kunne dækkes af indtægterne ved virksomheden, jf. § 18.

Stk. 2. I det omfang det skønnes nødvendigt for at sikre dette, skal ansættelse af personale direkte til indtægtsdækket virksomhed eller

som erstatningspersonale ved den ordinære virksomhed være tids- eller opgavebegrænset.

§ 13. Personale, der antages direkte til den indtægtsdækkede virksomhed, skal ansættes på de for staten almindeligt gældende løn- og ansættelsesvilkår for den pågældende personalekategori.

§ 14. Der kan ikke ansættes tjenestemænd eller tjenestemandslignende personale med ret til rådighedsløn/ventepenge eller aktuel pension ved evt. afskedigelse direkte til den indtægtsdækkede virksomhed.

Stk. 2. Tjenestemænd eller tjenestemandslignende personale ansat ved institutionens ordinære virksomhed kan udføre arbejde ved den indtægtsdækkede virksomhed. Der kan i disse tilfælde ansættes erstatningspersonale ved den ordinære virksomhed i overensstemmelse med reglerne for personale ansat direkte til den indtægtsdækkede virksomhed.

Stk. 3. Såfremt der til den indtægtsdækkede virksomhed helt eller delvis er udlånt tjenestemænd eller tjenestemandslignende personale i bevillingslønramme 35 eller derover, søges det samlede antal årsværk på bevillingslovene under hovedkontoen for den ordinære virksomhed. På forslag til tillægsbevillingslov opføres den ordinære virksomheds faktiske forbrug af årsværk i de respektive bevillingslønrammer.

§ 15. Lønudgifter til personale, der medvirker delvis ved indtægtsdækket virksomhed, konteres under den indtægtsdækkede virksomhed eller den ordinære virksomhed i overensstemmelse med den faktiske fordeling af tidsforbruget.

Ikke-disponibel andel af omsætningen og resultatopgørelse

§ 16. Institutionen kan normalt disponere over 9/10 af den samlede omsætning.

Stk. 2. Institutionen kan dog disponere i fuldt omfang over omsætning oppebåret efter § 7, stk. 2.

Stk. 3. Efter en konkret vurdering af omkostningsforholdene kan der for den enkelte institution med forudgående godkendelse i Finansministeriet søges hjemmel til at disponere over en anden andel af omsætningen end 9/10.

§ 17. Den indtægtsdækkede virksomhed kan overføre overskud og underskud i et finansår til henholdsvis forbrug eller udligning i et senere finansår.

Stk. 2. Overskud eller underskud fra tidligere år reguleres til årets pris- og lønniveau svarende til de generelle prisstigninger. Reguleringsprocenten fastsættes af Finansministeriet i forbindelse med indkaldelse af bidrag til forslag til tillægsbevillingslov.

§ 18. Årets resultat opgøres på følgende måde:

Indtægter i alt

- ÷ ikke-disponibel andel af omsætningen
- ÷ udgifter i alt (incl. anlæg)
- + provenu af eventuelle træk på statslige investerings- og lånepuljer m.v.
- ÷ tilbagebetaling og forrentning af eventuelle træk på statslige investerings- og lånepuljer m.v.
- + diverse TB-bevillinger (f.eks. udløst af statens selvforsikring)

= årets resultat

Stk. 2. Den indtægtsdækkede virksomhed skal til enhver tid udvise enten balance eller overskud, når de tre seneste års resultater opreguleret til årets pris- og lønniveau summeres. Såfremt denne sum udviser underskud, skal det pågældende ministerium umiddelbart underrette Finansministeriet, som herefter tager stilling til eventuel ansøgning om hjemmel til videreførelse af den indtægtsdækkede virksomhed.

Stk. 3. På grundlag af det afsluttede regnskab for et finansår kan den indtægtsdækkede virksomhed opgøre det overskud eller underskud, der skal overføres til næste finansår, således:

Årets resultat

- + overskud fra forrige år (kumulativt)
- ÷ underskud fra forrige år (kumulativt)
- + opregning af overskud eller
- ÷ opregning af underskud

= overskud/underskud at overføre til næste år

Optagelse på bevillingslovene

§ 19. Indtægtsdækket virksomhed budgetteres på særskilt hovedkonto. På driftssiden op-

rettes hovedkontoen så vidt muligt umiddelbart efter hovedkontoen for den ordinære virksomhed.

Stk. 2. For flere institutioner inden for samme ministerområde, hvor der kun periodisk kan forventes udført indtægtsdækket virksomhed, kan der oprettes en fælles hovedkonto for den indtægtsdækkede virksomhed.

Stk. 3. På anlægssiden samles indtægtsdækket virksomhed på et fælles underafsnit 19 under afsnit 20 for det enkelte ministerområde.

Stk. 4. Betegnelsen »indtægtsdækket virksomhed« skal fremgå af navnet på den pågældende hovedkonto.

Stk. 5. Denne budgetteringsmåde anvendes også for indtægtsdækket virksomhed, der udføres af tilskudsmodtagende selvejende institutioner. Eventuelle forhold, der følger af den selvejende institutions særlige status, anføres i anm. II.

§ 20. På finanslovforslaget budgetteres udgifterne under den indtægtsdækkede virksomhed på grundlag af dels de forventede direkte omkostninger, dels den forventede anvendelse af disponible indtægter i øvrigt.

Stk. 2. De forventede indtægter budgetteres på sædvanlig måde, idet dog den andel af omsætningen, som institutionen ikke kan disponere over, konteres på særskilt løbenummer 01 under den relevante indtægtskonto.

§ 21. I anm. II til finanslovforslaget redegøres for de indtægtsdækkede aktiviteter art, budgetterede omfang og afgrænsning over for institutionens øvrige opgaver.

Stk. 2. Det budgetterede dækningsbidrag (omsætning fratrukket direkte omkostninger, jf. § 5) angives i kr. og i procent af den budgetterede samlede omsætning i året excl. indtægter efter § 7, stk. 2.

Stk. 3. Det oplyses særskilt, hvor store udgifter og indtægter samt hvilket personaleforbrug der vedrører aktiviteter efter § 7, stk. 2.

Stk. 4. Det budgetterede personaleforbrug ved den indtægtsdækkede virksomhed angives.

Stk. 5. Årets budgetterede provenu fra eventuelle træk på statslige investerings- og lånepuljer m.v. samt aftalte forløb af tilbagebetaling og forrentning vises i en oversigt i årets pris- og lønniveau.

§ 22. På forslag til tillægsbevillingslov justeres udgifts- og indtægtsbevillingerne for den indtægtsdækkede virksomhed i overensstemmelse med de seneste forventninger til årets resultat.

Stk. 2. I anm. II opgøres det forventede resultat for året i en oversigt som vist i § 18, stk. 1.

Stk. 3. Summen af de to seneste regnskabsresultater opreguleret til årets pris- og lønniveau, jf. § 17, stk. 2, og det forventede resultat for året angives.

Stk. 4. Det forventede overskud eller underskud at overføre til næste finansår opgøres i en oversigt som vist i § 18, stk. 3.

Stk. 5. Det oplyses særskilt, hvor store udgifter og indtægter samt hvilket personaleforbrug der vedrører aktiviteter efter § 7, stk. 2.

Stk. 6. Det forventede personaleforbrug ved den indtægtsdækkede virksomhed anføres.

Stk. 7. Det forventede dækningsbidrag (omsætning fratrukket direkte omkostninger, jf. § 5) angives i kr. og i procent af årets forventede omsætning excl. indtægter efter § 7, stk. 2.

Stk. 8. Årets forventede provenu fra eventuelle træk på statslige investerings- og lånepuljer m.v. samt aftalte forløb af tilbagebetaling og forrentning vises i en oversigt i årets pris- og lønniveau.

Særlige regler for eksportforretninger

§ 23. Den indtægtsdækkede virksomhed kan gennemføre eksport af viden, systemer og tje-

nesteydelser (systemeksport), når dette sker efter reglerne i Industriministeriets cirkulære om offentlige styrelsers deltagelse i eksportforretninger.

Stk. 2. Ved igangsætning af systemeksport indhentes vejledning i Udenrigsministeriet og Industri- og Handelsstyrelsen.

Stk. 3. Alle systemeksportforretninger skal registreres i Industri- og Handelsstyrelsen.

§ 24. Ved systemeksportforretninger fastsættes prisen for den enkelte ydelse således, at der mindst opnås dækning for de langsigtede gennemsnitsomkostninger, jf. § 5. Der gælder således intet maksimum for prisfastsættelsen ved systemeksportforretninger.

§ 25. Der kan for systemeksport tegnes kreditforsikring for importørens betaling mod sædvanlig præmie i Eksportkreditrådet.

Ikrafttræden

§ 26. Nærværende cirkulære har virkning fra og med finansåret 1989. Dog træder bestemmelserne vedrørende eksportforretninger i §§ 23-25, jf. herved § 10, i kraft 1. oktober 1988 samtidig med ikrafttrædelsen af Industriministeriets cirkulære om offentlige styrelsers adgang til at deltage i eksportforretninger (systemeksport).

Stk. 2. Reglerne i Finansministeriets Budgetvejledning 1985, pkt. 59.2 og pkt. 74, ophæves med virkning fra 1. januar 1989.

Finansministeriet, den 22. september 1988

PALLE SIMONSEN

Bilag 4**Eksempler på eksisterende statslige erhvervsmæssige aktiviteter****Selskaber:**

Chemcontrol A/S (Miljøministeriet).
Oilchem Recovery A/S (Miljøministeriet).
Danroad A/S (Trafikministeriet).

Samarbejdsaftaler:

Interessegruppe vedrørende energitræningsprogrammer. (Energiministeriet, Undervisningsministeriet, Boligministeriet).
Danrail Consult, markedsføring (Trafikministeriet).

Ad hoc-samarbejder:

Byggeeksportfremme (Boligministeriet).
Systemeksport inden for hospitalssektoren (Sundhedsministeriet).
Forsknings- og undervisningseksportfremme (Undervisningsministeriet).

Også Landbrugsministeriet, Fiskeriministeriet, Industriministeriet, Socialministeriet og Skatteministeriet har systemeksportaktiviteter.

For yderligere eksempler henvises til anmærkninger til finanslovsforslaget for 1992, der vedrører indtægtsdækket virksomhed.